

Short title and commencement

28. This by-law shall be known as the By-law relating to Parks for Caravans and Mobile Homes and shall come into operation on the date of publication thereof in the Provincial Gazette.

SCHEDULE

<i>BY-LAWS OF THE DISESTABLISHED MUNICIPALITY OF PAARL</i>		
PN No.	Short title	Extent of repeal
747/1964	Caravan Parks	The whole
787/1972	Caravan Parks	The whole
<i>BY-LAWS OF THE DISESTABLISHED MUNICIPALITY OF TULBAGH (made applicable to Gouda)</i>		
888/1974	Caravan Parks	The whole

16 March 2007

19/2007

DRAKENSTEIN MUNICIPALITY

Drakenstein Municipality, by virtue of the powers vested in it by section 156(2) of the Constitution of the Republic of South Africa as amended, read with section 13 of the Local Government: Municipal Systems Act, 2000 (Act 32 of 2000) as amended, has made the By-law set out in the schedule below:

SCHEDULE

**BY-LAW NO. 20/2007:
RULES OF ORDER REGULATING THE CONDUCT OF
MEETINGS OF THE COUNCIL OF THE
MUNICIPALITY OF DRAKENSTEIN**

PART 1: GENERAL**Definitions**

1. In these regulations, unless inconsistent with context—
- “code” means the code of conduct for councillors set out in the Systems Act;
- “committee” means a portfolio committee established by council in terms of sections 79 or 80 of the Local Government: Municipal Structures Act, 1998 (Act 117 of 1998);
- “Constitution” means the Constitution of the Republic of South Africa, 1996 (Act 108 of 1996);
- “council” means the municipal council of Drakenstein;
- “MEC” means the member of the Executive Council responsible for local government in the province of the Western Cape;
- “meeting” means the meetings of the municipal council;
- “member” means a member of the municipal council;
- “motion” means a motion of which written notice is given by a member, but shall not include a motion as contemplated by sections 39 and 40, and order motions as set out in section 45;
- “municipal manager” means the person appointed by council in terms of the Local Government: Municipal Structures Act, 1998, or a person delegated by the municipal manager;
- “party” means a party as defined in the Local Government: Municipal Structures Act, 1998;
- “rules” means the provisions of this by-law;
- “speaker” means the member elected as chairperson of the council or any other member acting as chairperson of the council;
- “Systems Act” means the Local Government: Municipal Systems Act, 2000 (Act 32 of 2000);

Kort titel en inwerkingtreding

28. Hierdie verordening heet die Verordening insake Parke vir Woonwaens en Mobiele Wonings en tree in werking op die datum van publikasie daarvan in die Provinsiale Koerant.

BYLAE

<i>VERORDENINGE VAN DIE AFGESKAFTE MUNISIPALITEIT VAN PAARL</i>		
PK Nr.	Kort titel	Mate waarin herroep
747/1964	Woonwaparke	Die geheel
787/1972	Woonwaparke	Die geheel
<i>VERORDENINGE VAN DIE AFGESKAFTE MUNISIPALITEIT VAN TULBAGH (van toepassing gemaak op Gouda)</i>		
888/1974	Woonwaparke	Die geheel

16 Maart 2007

19/2007

DRAKENSTEIN MUNISIPALITEIT

Drakenstein Munisipaliteit het uit hoofde van die gesag aan hom verleen deur artikel 156(2) van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, soos gewysig, saamgelees met artikel 13 van die Munisipale Stelsels Wet, 2000 (Wet 32 van 2000) soos gewysig, die volgende verordening aanvaar, soos aangedui in die onderstaande skedule.

SKEDULE

**VERORDENING NR. 20/2007:
ORDEREËLS VIR DIE HOU VAN VERGADERINGS
VAN DIE RAAD VAN DIE
MUNISIPALITEIT VAN DRAKENSTEIN**

DEEL 1: ALGEMEEN**Woordomskrywing**

1. In hierdie regulasies, tensy dit uit die samehang anders blyk, beteken—
- “Grondwet” die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1996 (Wet 108 van 1996);
- “kode” die gedragskode vir raadslede soos in die Stelselswet uiteengesit;
- “komitee” ’n portefeuljekomitee wat ingevolge artikel 79 of 80 van die Munisipale Strukturewet deur die raad ingestel is;
- “lid” ’n lid van die munisipale raad;
- “LUR” die lid van die Uitvoerende Raad verantwoordelik vir plaaslike regering in die Wes-Kaapse Provinsie;
- “mosie” ’n mosie waarvan geskrewe kennis deur ’n raadslid gegee is, maar dit sluit nie ’n mosie in soos by artikels 39 en 40 beoog nie; asook orde-mosies soos uiteengesit in artikel 45;
- “munisipale bestuurder” die persoon deur die raad aangestel ingevolge die Strukturewet, of ’n persoon deur die munisipale bestuurder afgevaardig;
- “ordereëls” die bepalinge van hierdie verordening;
- “party” ’n party soos omskryf in die Strukturewet;
- “raad” die munisipale raad van Drakenstein;
- “speaker” die raadslid verkies tot voorsitter van die raad of enige ander raadslid wat as voorsitter van die raad waarneem;
- “Stelselswet” die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Stelselswet, 2000 (Wet 32 van 2000);
- “Strukturewet” die Wet op Plaaslike Regering: Munisipale Strukturewet, 1998 (Wet 117 van 1998);

“Structures Act” means the Local Government: Municipal Structures Act, 1998 (Act 117 of 1998).

PART 2: APPLICATION OF RULES

Application

2. (1) These rules apply to all meetings of Council.
- (2) Except where it is clearly inappropriate, a rule applying to members in any proceedings, shall also apply to a non-member who takes part in those proceedings with the approval of the Speaker.

Supplementation

3. (1) The Speaker may give a ruling in respect of any eventuality for which these rules do not provide and no further discussion shall be allowed on the ruling.
- (2) The ruling of the Speaker shall be entered in the minutes.

PART 3: MEETINGS

Commencement of meeting

4. The Speaker must take the chair precisely at the time for which the meeting is convened and must proceed immediately with the business of the meeting subject to section 13.

Order of business

5. (1) The business of meetings will appear in the following order on the agenda—
 - (a) election of acting Speaker, if necessary;
 - (b) applications for leave of absence;
 - (c) confirmation of minutes;
 - (d) statements and communications by the Executive Mayor/ Executive Deputy Mayor;
 - (e) statements and communications by the Speaker;
 - (f) interviews with deputations (if approved by the Speaker);
 - (g) consideration of reports by Executive Mayor;
 - (h) matters for consideration/information;
 - (i) urgent matters submitted by the Municipal Manager;
 - (j) consideration of notices of motion;
 - (k) consideration of notices of questions;
 - (l) consideration of motions of exigency;
 - (m) matters In-Committee.
- (2) The Speaker may of his or her own volition change the order of the business appearing on the agenda.
- (3) A member who wishes to have the order of business on the agenda changed must approach the Speaker prior to the meeting. The decision of the Speaker in this regard will be final.

Speaker may introduce urgent matter

6. The Speaker may at any time and without notice make any statement or introduce urgent matters.

Business to be transacted

7. Except as otherwise provided in these rules, no matter not specified in the agenda of a meeting of the Council shall be transacted at such meeting.

“vergadering” die vergaderings van die munisipale raad.

DEEL 2: TOEPASSING VAN REGULASIES

Toepassing

2. (1) Hierdie regulasies is op alle vergaderings van toepassing.
- (2) Uitgesonderd waar dit klaarblyklik onvanpas is, is 'n reël wat in enige verrigtinge op raadslede van toepassing is, ook van toepassing op 'n nie-raadslid wat met die goedkeuring van die speaker aan daardie verrigtinge deelneem.

Aanvulling

3. (1) Die speaker kan 'n beslissing gee ten opsigte van enige gebeurlikheid waarvoor hierdie reëls nie voorsiening maak nie, en geen verdere bespreking word oor die beslissing toegelaat nie.
- (2) Die beslissing van die speaker word in die notule aangeteken.

DEEL 3: VERGADERINGS

Aanvang van vergadering

4. Die speaker moet die stoel inneem presies op die tyd waarvoor die vergadering belê is en moet onmiddellik, volgens artikel 13, met die sake van die vergadering begin.

Volgorde van sake

5. (1) Die sake van vergaderings moet in die volgende volgorde op die sakelys verskyn—
 - (a) verkiesing van waarnemende speaker, indien nodig;
 - (b) aansoeke vir verlof om afwesigheid;
 - (c) goedkeuring van notule;
 - (d) verklarings en mededelings deur die uitvoerende burgemeester/uitvoerende onderburgemeester;
 - (e) verklarings en mededelings deur die speaker;
 - (f) onderhoude met afvaardigings (indien deur die speaker goedgekeur);
 - (g) oorweging van verslae deur die uitvoerende burgemeester;
 - (h) sake vir oorweging/inligting;
 - (i) dringende aangeleenthede deur die munisipale bestuurder voorgelê;
 - (j) oorweging van kennisgewing van mosies;
 - (k) oorweging van kennisgewings van vrae;
 - (l) oorweging van dringende mosies; en
 - (m) in-kamera sake.
- (2) Die speaker kan uit eie beweging die volgorde van die sake op die sakelys verander.
- (3) 'n Raadslid wat die volgorde van sake op die sakelys wil verander, moet die speaker voor die vergadering nader. Die speaker se besluit is bindend.

Speaker kan dringende aangeleentheid indien

6. Die speaker kan te eniger tyd en sonder kennisgewing enige verklaring maak of dringende aangeleenthede voorstel.

Sake vir afhandeling

7. Uitgesonderd soos in hierdie regulasies bepaal, mag geen aangeleentheid wat nie op die sakelys van 'n vergadering van die raad vermeld is, by sodanige vergadering behandel word nie.

Meetings

8. (1) Council must meet at least quarterly.
- (2) The Speaker shall decide when and where the Council meets, but if a majority of the members request the Speaker in writing to convene a meeting, the Speaker must convene a meeting at a time as set out in the request.
- (3) The Municipal Manager shall, at the direction of the Speaker, give notice in writing to each member of every meeting decided upon in terms of subsection (2).
- (4) The Municipal Manager shall give notice to the public of the day, time and venue of every meeting by publishing a notice in a local newspaper determined by him or her; provided that he or she may depart from this requirement when the time constraints make this impossible in respect of urgent meetings.
- (5) Members will be given notice of every meeting by the Municipal Manager, who shall send an agenda to each member so that the same may in the ordinary course of events be delivered at the member's address at least seventy-two (72) hours before the hour of the meeting. In case of an emergency, a shorter notice period may apply.

Attendance at meetings

9. (1) Every member attending a meeting of the Council must sign his or her name in the attendance register kept for such purpose.
- (2) A member must attend each meeting except when—
 - (a) leave of absence is granted in terms of section 10; or
 - (b) the member is required to withdraw in terms of law.

Leave of absence

10. A member who wishes to absent himself or herself from meetings must obtain prior leave of absence from Council, provided that the Speaker, on good cause, may grant leave of absence to a member who has been prevented by special circumstances from obtaining leave of absence from the Council.

Non-attendance

11. The Speaker shall inspect the attendance register for Council meetings on a regular basis and may, if deemed fit take the appropriate steps in terms of the Code of Conduct for councillors against members who are absent on a regular basis.

Minutes

12. (1) Minutes of the proceedings of meetings must be compiled in printed form and be confirmed by the Council at the next ordinary meeting and signed by the Speaker.
- (2) For the purpose of confirmation, the minutes shall be taken as read if a copy thereof was sent to each member within a reasonable period of time before the next meeting.
- (3) No motion or discussion shall be allowed on the minutes, except in connection with the correctness thereof.

Quorum

13. (1) A majority of the members shall constitute a quorum.
- (2) If there is no quorum at the time for which the meeting is scheduled, the Speaker must take the chair as soon as a quorum is present.
- (3) Whenever there is no quorum, the start of the meeting must be delayed for no longer than 30 minutes and if at the end of that period, there is no quorum, the Speaker must adjourn the meeting to another time, date and venue

Vergaderings

8. (1) Die raad moet ten minste kwartaaliks vergader.
- (2) Die speaker besluit waar en wanneer die raad vergader, maar indien 'n meerderheid van die raadslede die speaker skriftelik versoek om 'n vergadering te belê, moet die speaker 'n vergadering belê op die tyd in die versoek vermeld.
- (3) Die munisipale bestuurder moet in opdrag van die speaker aan elke lid skriftelik kennis gee van elke vergadering waarop ingevolge subartikel (2) besluit is.
- (4) Die munisipale bestuurder moet aan die publiek kennis gee van die dag, tyd en plek van elke vergadering deur 'n kennisgewing te publiseer in 'n plaaslike koerant deur hom of haar bepaal; met dien verstande dat hy of sy van hierdie vereiste kan afwyk wanneer tydsbeperkings dit onmoontlik maak ten opsigte van dringende vergaderings.
- (5) Raadslede sal deur die munisipale bestuurder kennis gegee word van elke vergadering. Die munisipale bestuurder moet 'n agenda aan elke raadslid stuur sodat dit by elke raadslid se adres afgelewer word ten minste twee en sewentig (72) uur voor die aanvang van die vergadering. In die geval van 'n dringende vergadering is 'n korter tydperk van toepassing.

Bywoning van vergaderings

9. (1) Elke raadslid wat 'n vergadering van die raad bywoon, moet sy of haar naam teken in die bywoningsregister wat vir dié doel gehou word.
- (2) 'n Raadslid moet elke vergadering bywoon, uitgesonderd wanneer—
 - (a) verlof vir afwesigheid ingevolge artikel 10 verleen is; of
 - (b) die raadslid hom of haar kragtens wet moet onttrek.

Verlof vir afwesigheid

10. 'n Raadslid wat wil wegbly van vergaderings moet, voordat hy of sy wegbly, verlof vir afwesigheid van die raad verkry; met dien verstande dat die speaker, om goeie redes, verlof vir afwesigheid kan verleen aan 'n raadslid wat deur spesiale omstandighede verhinder word om verlof vir afwesigheid van die raad te verkry.

Nie-bywoning

11. Die speaker moet die bywoningsregister op 'n gereelde basis nagaan en mag, indien dit na sy of haar mening nodig is, ingevolge die ordereëls vir raadslede toepaslike stappe doen teen raadslede wat op 'n gereelde basis afwesig is.

Notule

12. (1) Die notule van die verrigtinge van vergaderings moet in gedrukte vorm saamgestel en op die volgende gewone vergadering deur die raad goedgekeur en deur die speaker onderteken word.
- (2) Die notule word vir die doel van goedkeuring as gelees beskou indien 'n eksemplaar daarvan binne 'n redelike tydperk voor die volgende vergadering aan elke lid gestuur is.
- (3) Geen mosie of bespreking van die notule word toegelaat nie, behalwe in verband met die juistheid daarvan.

Kworum

13. (1) 'n Meerderheid van die raadslede vorm 'n kworum.
- (2) As daar op die tyd waarvoor die vergadering belê is, nie 'n kworum is nie, moet die speaker die stoel inneem sodra daar 'n kworum teenwoordig is.
- (3) Wanneer daar nie 'n kworum is nie, moet die aanvang van die vergadering met hoogstens 30 minute vertraag word, en as daar aan die einde van daardie tydperk nog nie 'n kworum is nie, moet die speaker die vergadering verskuif na 'n ander tyd,

at his or her discretion and record the names of those members present.

- (4) Whenever the Speaker is not present and there is no quorum, the start of the meeting must be delayed for no more than 30 minutes and if there is no quorum at the end of that period, no meeting shall take place and the Municipal Manager must record the names of the members present.
- (5) Whenever during a meeting, there is no quorum, the Speaker must suspend the proceedings until a quorum is again present. If after 10 minutes there is still no quorum the Speaker must adjourn the meeting.
- (6) Whenever a meeting is adjourned owing to the absence of a quorum, the time of such adjournment, as well as the names of the members present, must be recorded in the minutes.

PART 4: DECISIONS

Unopposed matters

14. Whenever Council is called upon to consider a matter before it and there is no opposition from any member, a unanimous vote shall be recorded in the minutes.

Debate prior to decisions

15. (1) Before any matter before Council is debated, the Speaker must indicate that the matter is open for discussion.
- (2) In the event of an opposed matter, the Speaker shall not allow any proposal or amendment to be moved until the matter has, in the view of the Speaker, been adequately debated by the meeting.
- (3) An item on the agenda shall be deemed to be opposed business if a member signifies his or her intention to discuss such item immediately after the Speaker has intimated to the meeting that such item is open for discussion, provided that no item shall be deemed to be opposed by reason only of questions been asked in connection therewith.

Manner of voting

16. (1) The Speaker must put every opposed motion to the vote by calling upon the members to indicate by a show of hands, unless otherwise prescribed by law, whether they are for such motion or against it, whereupon the Speaker must declare the result of such vote.
- (2) The Speaker may, at the request of a majority of the members present, rule that a matter be decided by secret ballot. In such an event the Municipal Manager shall ensure that a duly marked ballot paper is handed to each member.
- (3) If there is an equality of votes in respect of a motion on which voting takes place in accordance with subsections (1) and (2), the Speaker must exercise his casting vote, in addition to his deliberative vote, provided that the Speaker may not exercise a casting vote in terms of any matter set out in section 160(2) of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996.
- (4) Upon the Speaker's declaration of the result of a vote, a member may demand for his or her vote to be recorded against the decision concerned and the Municipal Manager shall ensure that such vote is recorded in the minutes.
- (5) A member may abstain from voting on any matter. Upon indication that a member wishes to abstain from voting, it shall be accordingly entered in the minutes.

Decisions

17. (1) In accordance with the Constitution of the Republic of South Africa, 1996, a supporting vote of a majority of the members is necessary to decide on—

datum en plek na sy of haar goeddunke en moet hy of sy die name van die raadslede teenwoordig aanteken.

- (4) Wanneer die speaker nie teenwoordig is nie en daar nie 'n kworum is nie, moet die begin van die vergadering met hoogstens 30 minute vertraag word, en as daar aan die einde van daardie tydperk nog nie 'n kworum is nie, mag die vergadering nie plaasvind nie en moet die munisipale bestuurder die name van die raadslede teenwoordig aanteken.
- (5) Wanneer daar tydens 'n vergadering nie 'n kworum is nie, moet die speaker die verrigtinge opskort totdat daar weer 'n kworum is; met dien verstande dat as daar na 10 minute nog nie 'n kworum is nie, die speaker die vergadering moet verdaag.
- (6) Wanneer 'n vergadering verdaag word omdat daar nie 'n kworum is nie, moet die tyd van sodanige verdagging asook die name van die lede teenwoordig in die notule aangeteken word.

DEEL 4: BESLUIE

Onbestrede aangeleenthede

14. Wanneer die raad versoek word om 'n aangeleentheid voor hom te oorweeg en daar geen teenkanting van enige lid is nie, word 'n eenparige stemming in die notule aangeteken.

Debat voor besluitneming

15. (1) Voordat enige besluit deur die Raad gedebatteer word, moet die speaker aandui dat die saak oop is vir bespreking.
- (2) In die geval van 'n geopponeerde saak sal die speaker nie enige voorstel of amendement toelaat totdat die saak, na die mening van die speaker, goed genoeg gedebatteer is nie.
- (3) 'n Item op die agenda sal beskou word as geopponeer indien 'n raadslid te kenne gee dat dit sy of haar voorneme is om die saak te bespreek sodra die speaker aangedui het dat die saak oop is vir bespreking; met dien verstande dat geen saak as geopponeer beskou sal word indien vroe in verband daarmee gevra word nie.

Wyse van stemming

16. (1) Die speaker moet 'n stemming toelaat oor elke mosie wat teengestaan word, deur die lede te versoek om deur die opsteek van hande, tensy anders voorgeskryf deur die wet, aan te dui of hulle vir of teen sodanige mosie is, waarna hy of sy die uitslag van sodanige stemming bekend moet maak.
- (2) Wanneer hy of sy daartoe versoek word deur 'n meerderheid van die raadslede teenwoordig, mag die speaker bepaal dat 'n stemming deur middel van 'n geheime stemming plaasvind. In sodanige geval moet die munisipale bestuurder verseker dat 'n spesifiek-gemerkte stembrief aan elke raadslid uitgedeel word.
- (3) Indien daar 'n staking van stemme is ten opsigte van 'n mosie waarvoor 'n stemming gehou is, in ooreenstemming met subartikels (1) en (2), moet die speaker sy of haar beslissende stem uitbring (benewens sy of haar gewone stem); met dien verstande dat die speaker nie 'n beslissende stem mag uitbring ingevolge enige aangeleentheid soos uiteengesit in artikel 160(2) van die Grondwet nie.
- (4) Wanneer die speaker die uitslag van 'n stemming bekend maak, kan 'n raadslid versoek dat sy of haar stem teen die betrokke besluit aangeteken word, en die munisipale bestuurder moet seker maak dat sodanige stem in die notule aangeteken word.
- (5) 'n Raadslid mag buite stemming bly ten opsigte van enige saak. Wanneer sodanige raadslid aandui dat hy of sy buite stemming wil bly, moet dit in die notule aangeteken word.

Besluite

17. (1) In ooreenstemming met die Grondwet is die ondersteunende stem van 'n meerderheid van die raadslede nodig om te besluit oor—

- (a) the passing of by-laws;
 - (b) the approval of the budget;
 - (c) the imposition of rates and other taxes, levies and duties;
 - (d) the raising of loans.
- (2) In accordance with the Structures Act, 1998 a supporting vote of at least two-thirds of the members is necessary to adopt a decision to dissolve the Council.
- (3) If more than one quarter of the members are against a motion to grant consent to a member to—
- (a) be a party to or beneficiary under a contract for—
 - (i) the provision of goods or services to the municipality; or
 - (ii) the performance of any work otherwise than as a member for the municipality;
 - (b) obtain a financial interest in any business of the municipality; or
 - (c) for a fee or other consideration appear on behalf of any other person before the Council or a committee;
- such consent may only be given to the member with the approval of the MEC.
- (4) Save for section 39, all other questions are decided by a majority of votes cast.

PART 5: PUBLIC ACCESS

Admittance of public

18. The Speaker must take reasonable steps to regulate public access to, and public conduct at meetings.

Matters In-Committee

19. (1) Whenever the municipal manager at his or her discretion has provisionally placed any matter on a part of the agenda which will not be disclosed to the public before the meeting, the Speaker, when such matters are to be considered, must—
- (a) direct that the members consider whether it would be reasonable for any or all of the items on such part of the agenda to be considered without the presence of the public, with due regard to section 160(7) of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996, which requires that the public and media may only be excluded from being present at a meeting only when it is reasonable to do so, having regard to the nature of the business being transacted;
 - (b) direct that all members of the public leave the venue of the meeting in respect of those items to be dealt with In-Committee.
- (2) The motivation for the exclusion of the public must be minuted in full.
- (3) Any items from which the public will not be excluded, shall be considered directly after the procedure as set out in subsection (1).

Exclusion of the public and media from meetings

20. (1) The public, including the media, may be excluded from the meeting—
- (a) where so directed by the Speaker in terms of section 19; or
 - (b) where so decided by Council in terms of subsection (3).

- (a) die aanvaarding van subartikels;
 - (b) die goedkeuring van die begroting;
 - (c) die oplegging van eiendomsbelasting en ander belastinge, heffings en regte;
 - (d) die verkryging van lenings.
- (2) In ooreenstemming met die Strukturewet is 'n ondersteunende stem van minstens twee derdes van die raadslede nodig om 'n besluit om die raad te ontbind, te aanvaar.
- (3) Indien meer as 'n kwart van die raadslede gekant is teen 'n mosie om aan 'n lid toestemming te gee om—
- (a) 'n party by of 'n bevoordeelde van 'n kontrak te wees vir—
 - (i) die verskaffing van goedere of dienste aan die munisipaliteit; of
 - (ii) die verrigting van enige werk anders as 'n lid van die munisipaliteit;
 - (b) 'n finansiële belang te verkry in enige sake van die munisipaliteit; of
 - (c) vir betaling of ander vergoeding namens enige ander persoon voor die raad of 'n komitee te verskyn;
- mag sodanige toestemming slegs met die goedkeuring van die LUR gegee word.
- (4) Buiten artikel 39 kan alle ander vrae deur 'n meerderheid van stemme beslis word.

DEEL 5: TOEGANG VIR PUBLIEK

Toelating van publiek

18. Die speaker moet redelike stappe neem om toegang vir die publiek tot, en gedrag van die publiek op vergaderings, te reguleer.

Nie-openbaarmaking van aangeleenthede

19. (1) Wanneer die munisipale bestuurder na sy of haar goeddunke enige aangeleentheid voorlopig op 'n deel van die sakelys geplaas het wat nie voor die vergadering aan die publiek openbaar gemaak sal word nie, moet die Speaker, wanneer sodanige aangeleentheid oorweeg word—
- (a) gelas dat die lede oorweeg of dit redelik sal wees as enige van of al die items op sodanige deel van die sakelys oorweeg word sonder die teenwoordigheid van die publiek, met behoorlike inagneming van artikel 160(7) van die Grondwet, wat vereis dat die publiek en die media van 'n vergadering uitgesluit kan word slegs as dit redelik is om dit te doen met inagneming van die aard van die sake wat oorweeg word;
 - (b) die lede van die publiek opdrag gee om die vergadering te verlaat ten opsigte van daardie sake wat in-komitee moet plaasvind.
- (2) Die motivering vir die uitsluiting van die publiek moet volledig genotuleer word.
- (3) Enige sake waarvan die publiek nie uitgesluit sal word nie, word oorweeg onmiddellik na die prosedure soos uiteengesit in subartikel (1).

Uitsluiting van die publiek en media van vergaderings

20. (1) Die publiek, insluitende die media, kan van die vergadering uitgesluit word—
- (a) waar die speaker dit ingevolge artikel 19 gelas, of
 - (b) waar die raad dit ingevolge subartikel (3) besluit.

- (2) If a motion to exclude the public is seconded, it shall be put to the vote forthwith without discussion.
- (3) If, after due consideration by Council of the reasons stated, and with due regard to section 160(7) of the Constitution of the Republic of South Africa, 1996, such motion is carried, the place of meeting shall be cleared of all members of the public, including media.

Re-admission of public and media to meetings

21. (1) A member may during the course of the meeting from which the public and the media were excluded, move "that the meeting again be opened" and state the reasons for such motion.
- (2) If such motion is seconded it shall be put to the vote forthwith without discussion.

Deputations and invitations to non-members

22. Members of the public and deputations will as a general rule be interviewed by the executive mayor or committees. If justified due to special circumstances, the Speaker may grant approval for a deputation to be interviewed by Council or for a member of the public to address Council or to attend a meeting in order to state his or her views on a matter before Council.

PART 6: ORDER IN MEETINGS

Conduct of non-members and members of the public

23. If a non-member or member of the public misbehaves, behaves in an unseemly manner, or obstructs the business of any meeting, the Speaker may order that he or she should be removed from the meeting.

Behaviour of council members

24. (1) If a member—
- misbehaves, or
 - behaves in an unseemly manner, or
 - obstructs the business of a meeting, or
 - challenges the ruling of the chairperson on any point of order or ruling in terms of section 3(1), or
 - declines to withdraw any expression when required to do so by the chairperson, or
 - indulges in tedious repetition or unbecoming language, or
 - commits any breach of these rules,
- the chairperson shall direct such member to conduct himself or herself properly and, if speaking, to discontinue his or her speech.
- (2) In the event of a persistent disregard of the directions of the chairperson, the chairperson shall direct such member to retire from the place of meeting for the remainder of the meeting and may, if necessary, cause him to be removed therefrom.

Offence

25. Any non-member or member of the public who—
- refuses or fails to comply with a direction of the chairperson given in terms of sections 22 and 23; or
 - returns to the place of meeting prior to the conclusion of the meeting from which he was directed to retire; or
 - offers resistance whilst being removed from the place of meeting;

- (2) Indien sodanige mosie gesekondeer word, moet dit onverwyld en sonder bespreking tot stemming gebring word.
- (3) Indien sodanige mosie aanvaar word na behoorlike ooroorweging deur die raad van die redes wat aangevoer is, en met verwysing na artikel 160(7) van die Grondwet, moet alle lede van die publiek, insluitende die media, die vergaderlokaal verlaat.

Hertoelating van publiek en media tot vergaderings

21. (1) 'n Raadslid kan in die loop van die vergadering waarvan die publiek en die media uitgesluit is, voorstel "dat die vergadering weer oopgestel word" met vermelding van die redes vir sodanige mosie.
- (2) Indien sodanige mosie gesekondeer word, moet dit onverwyld en sonder bespreking tot stemming gebring word.

Afvaardigings en uitnodiging aan nie-raadslede

22. Lede van die publiek en afvaardigings kry gewoonlik tydens 'n onderhoud met die uitvoerende burgemeester of komitees die geleentheid tot gesprek. Indien daar egter regverdiging is vir buitengewone omstandighede, mag die speaker toestemming verleen vir 'n deputasie vir 'n onderhoud met die raad of vir 'n lid van die publiek om die raad toe te spreek of om 'n vergadering by te woon om sy/haar mening oor 'n saak oor te dra.

DEEL 6: ORDE TYDENS VERGADERINGS

Gedrag van nie-lede en lede van die publiek

23. Indien 'n nie-raadslid of 'n lid van die publiek hom of haar aan wangedrag skuldig maak, op 'n onbehoorlike wyse gedra of die sake van enige vergadering belemmer, kan die speaker gelas dat hy of sy uit die vergadering verwyder word.

Gedrag van raadslede

24. (1) Indien 'n lid—
- hom of haar aan wangedrag skuldig maak, of
 - hom of haar op 'n onbehoorlike wyse gedra, of
 - die sake van enige vergadering belemmer, of
 - die beslissing van die voorsitter oor enige punt van orde of beslissing ingevolge artikel 3(1) uitdaag, of
 - weier om enige uitdrukking terug te trek wanneer die Voorsitter daarop aandrang, of
 - hom of haar oorgee aan langdradige herhaling of onbehoorlike taalgebruik, of
 - enige van hierdie reëls oortree,
- moet die voorsitter gelas dat sodanige lid hom of haar behoorlik gedra en, indien hy of sy aan die woord is, om sy of haar redevoering te staak.
- (2) In die geval van 'n voortdurende verontagsaming van die opdragte van die speaker moet die speaker sodanige lid gelas om die vergaderlokaal vir die res van die vergadering te verlaat en kan hy of sy, indien nodig, sodanige lid uit die lokaal laat verwyder.

Misdrywe

25. Enige lid, nie-lid of lid van die publiek wat—
- weier of versuim om te voldoen aan 'n lasgewing van die voorsitter ingevolge artikels 23 en 24; of
 - na die vergaderlokaal terugkeer voor die afsluiting van die vergadering waaraan hy of sy gelas is om te onttrek; of
 - weerstand bied terwyl hy of sy uit die vergaderlokaal verwyder word;

shall be guilty of an offence and liable on conviction to a fine not exceeding R2 000 (two thousand rand).

PART 7: RULES OF DEBATE

Member to address chair

26. A member who speaks at a meeting must address the chair and may do so in any one of the three official languages of the Province of the Western Cape.

Order of priority

27. (1) When a member wishes to address the council, he or she must first have the permission of the Speaker.
- (2) A member shall raise his or her hand in order to obtain the necessary permission to speak.

Precedence of Speaker

28. Whenever the Speaker addresses the meeting, all members must be silent so that the Speaker may be heard without any interruption.

Relevance

29. (1) A member who speaks must direct his or her speech strictly to the subject or matter under discussion or to an explanation or to a point of order.
- (2) No discussion shall be permitted—
- (a) which will anticipate any matter on the agenda;
- (b) on any matter in respect of which a decision by a judicial or quasi-judicial body or a commission of enquiry is pending.

Right to speak

30. (1) A member may only speak once—
- (a) to the matter before the council;
- (b) to any amendments to the matter before the council;
- (c) to a matter or an amendment proposed or to be proposed by himself or herself;
- (d) to a point of order or a question of privilege;
- unless authorised by the Speaker or as provided for in terms of these rules.
- (2) The mover of an original motion may speak to the motion and reply but in replying he or she shall strictly confine himself or herself to answering previous Speakers and shall not introduce any new matter into the debate.
- (3) The right of reply shall not extend to the mover of an amendment which, having been carried, has become the substantive motion.

Length of speeches

31. (1) Except with the consent of the Speaker, no member may speak for more than five minutes on any matter.
- (2) The mover of an original motion or of any amendment may, however, speak for five minutes on such motion or amendment.

Re-introduction of motion or question

32. No motion which has been rejected by the Council and no question asked in terms of the rules and dealt with at any meeting may again be moved or asked within a period of three months of such meeting except with the consent of the Speaker.

begaan 'n misdryf en is by skuldigbevinding strafbaar met 'n boete van hoogstens R2 000 (tweeëuisend rand).

DEEL 7: REÛLS VIR DEBATVOERING

Lid spreek stoel aan

26. 'n Lid wat op 'n vergadering praat, moet die stoel aanspreek en kan dit doen in enige van die drie amptelike tale van die Provinsie Wes-Kaap.

Orde van prioriteit

27. (1) Wanneer 'n raadslid die raad wil toespreek, moet hy of sy eers die speaker se toestemming verkry.
- (2) 'n Raadslid moet sy of haar hand lig om sodoende die nodige toestemming om te praat, te verkry.

Voorrang van speaker

28. Wanneer die speaker die vergadering toespreek moet alle raadslede stilbly sodat die speaker sonder enige onderbreking aangehoor kan word.

Relevansie

29. (1) 'n Raadslid wat aan die woord is, moet sy, haar toespraak streng bepaal by die onderwerp of aangeleentheid onder bespreking of by 'n verduideliking op 'n punt van orde.
- (2) Geen bespreking word toegelaat—
- (a) wat enige aangeleentheid op die sakelys sal vooruitloop nie;
- (b) oor enige aangeleentheid ten opsigte waarvan 'n besluit deur 'n geregtelike of kwasigeregtelike liggaam of 'n kommissie van ondersoek hangende is nie.

Reg om te praat

30. (1) 'n Raadslid mag net een keer praat—
- (a) oor die aangeleentheid voor die raad;
- (b) oor enige amendemente van die aangeleentheid voor die raad;
- (c) oor 'n aangeleentheid of 'n amendement wat hy of sy self voorgestel het of gaan voorstel; en
- (d) oor 'n punt van orde of 'n saak van voorreg, tensy deur die speaker daartoe gemagtig of soos in hierdie reëls daarvoor voorsiening gemaak word.
- (2) Die voorsteller van 'n oorspronklike mosie kan oor die mosie praat en repliek lewer, maar in sy of haar repliek moet hy of sy hom of haar bepaal by die beantwoording van vorige sprekers en mag hy of sy geen nuwe aangeleentheid in die debat inbring nie.
- (3) Die reg tot repliek is nie van toepassing nie op die voorsteller van 'n amendement wat, nadat dit goedgekeur is, die substantiewe mosie geword het.

Lengte van toesprake

31. (1) Uitgesonderd met die toestemming van die speaker mag geen raadslid langer as vyf minute oor enige onderwerp (of aangeleentheid) praat nie.
- (2) Die voorsteller van 'n oorspronklike mosie of van enige amendement kan egter vyf minute lank oor sodanige mosie of amendement praat.

Herindiening van mosie of vraag

32. Geen mosie wat deur die raad verwerp is en geen vraag wat ingevolge die reëls gestel is en afgehandel is op enige vergadering, mag weer ingedien of gestel word nie binne 'n tydperk van drie maande na sodanige vergadering, uitgesonderd met toestemming van die speaker.

Notices of motions

33. (1) The Speaker may not accept any motion except a motion of exigency or a motion of course unless notice thereof has been given in terms of subsection (2).
- (2) Every notice of intention by a member to introduce a motion shall be in writing, motivated, signed and dated and delivered to the municipal manager at least six working days before the date of the meeting on which it is intended to be introduced.

Notices of questions

34. (1) Subject to section 38, the Speaker may not accept any question unless notice thereof has been given in terms of subsection (2).
- (2) Every notice of intention by a member to introduce a question shall be in writing, motivated, signed and dated and delivered to the municipal manager at least six working days before the date of the meeting on which it is intended to be introduced.

Absence of mover or questioner

35. In the event of the mover or questioner not being present in his or her place at the meeting of the Council when called upon by the Speaker to move a motion or ask a question standing in his or her name on the agenda, such motion or question shall lapse, unless the original mover or questioner has notified the Speaker in writing of a substitute to move the motion or ask the question.

Motions and questions on matters dealt with by a committee or Executive Mayor

36. (1) A member may not give notice of a motion or question in regard to any matter assigned to a committee or the Executive Mayor, unless—
- such motion has previously been submitted to such committee or the Executive Mayor without any response; or
 - such motion is in the form of a reference to such committee or the Executive Mayor for consideration and report; or
 - such committee or Executive Mayor has failed to finalise or report on such matter within a time period as specified by council; or
 - the Speaker in his discretion authorised such motion to be included in the agenda of council.
- (2) The chairperson of a portfolio committee or the Executive Mayor may, if he or she is of opinion that the matter is one of urgency, give notice of his or her intention to introduce a motion or ask a question on a matter assigned to such committee or the Executive Mayor, notwithstanding the fact that such motion or question has not received the prior consideration of the committee or the Executive Mayor.
- (3) Any motion intended in terms of subsections (1) and (2) must comply with the provisions of section 33(2).

Recommendation by Executive Mayor or committee regarded as motion

37. (1) The adoption of a recommendation contained in a report submitted by a committee or the Executive Mayor to the council shall be deemed to have been moved by the chairman of such committee or the Executive Mayor or in his or her absence by a member of such committee or the mayoral committee deputed by him or her to act at the time when the Speaker of the meeting intimates that such recommendation is open for discussion, and no such motion need be seconded, nor shall the chairman of such committee or the Executive Mayor

Kennisgewing van mosie

33. (1) Die speaker mag geen mosie, uitgesonderd 'n dringende mosie of 'n mosie van orde, aanvaar nie, tensy kennis daarvan ingevolge subartikel (2) gegee is.
- (2) Elke kennisgewing van voorneme deur 'n raadslid om 'n mosie in te dien moet skriftelik, gemotiveer, onderteken en gedateer wees en aan die munisipale bestuurder gelewer word minstens ses werksdae voor die datum van die vergadering waarop dit ingedien gaan word.

Kennisgewing van vrae

34. (1) Behoudens artikel 38 mag die speaker geen vraag aanvaar nie, tensy kennis daarvan ingevolge subartikel (2) gegee is.
- (2) Elke kennisgewing van voorneme deur 'n raadslid om 'n vraag te stel, moet skriftelik, gemotiveer, onderteken en gedateer wees en aan die munisipale bestuurder gelewer word minstens ses werksdae voor die datum van die vergadering waarop dit gestel gaan word.

Afwesigheid van voorsteller of vraesteller

35. Indien die voorsteller of vraesteller nie in sy of haar plek teenwoordig is op die vergadering van die raad wanneer hy of sy deur die speaker versoek word om 'n mosie in te dien of 'n vraag te stel wat op sy of haar naam op die sakelys verskyn nie, vervul sodanige mosie of vraag, tensy die oorspronklike voorsteller of vraesteller die speaker skriftelik in kennis gestel het van 'n plaasvervanger om die mosie in te dien of die vraag te stel.

Mosies en vrae oor aangeleenthede wat deur 'n komitee of die Uitvoerende Burgemeester gehanteer is

36. (1) 'n Raadslid mag nie kennis van 'n mosie of vraag gee met betrekking tot enige aangeleentheid wat aan 'n komitee opgedra is nie, tensy—
- sodanige mosie of vraag voorheen aan sodanige komitee of die uitvoerende burgemeester voorgelê is sonder 'n gepaste antwoord; of
 - sodanige mosie in die vorm van 'n verwysing na sodanige komitee of die uitvoerende burgemeester vir oorweging en verslagdoening gestuur is; of
 - sodanige komitee en die uitvoerende burgemeester in gebreke gebly het om sodanige verslag te finaliseer of terugvoering te verskaf binne 'n gespesifiseerde tyd deur die raad; of
 - die speaker binne sy diskresie toegelaat het dat sodanige mosie in die agenda van die raad opgeneem word.
- (2) Die voorsitter van 'n portefeuljekomitee of die uitvoerende burgemeester mag, indien hulle van mening is dat dit 'n baie dringende saak is, kennis gee van sy of haar voorneme om 'n mosie in te dien of 'n vraag te vra ten opsigte van 'n aangeleentheid wat aan sodanige komitee of die uitvoerende burgemeester toegewys is, ondanks die feit dat sodanige mosie of vraag nie vooraf deur die komitee of die uitvoerende burgemeester oorweeg is nie.
- (3) Enige mosie van voorneme ingevolge subartikels (1) en (2) moet met die bepalinge van artikel 33(2) ooreenstem.

Aanbeveling van die uitvoerende burgemeester of komitee beskou as 'n mosie

37. (1) Die aanvaarding van 'n aanbeveling vervat in 'n verslag wat deur 'n komitee of die uitvoerende burgemeester aan die raad voorgelê is, word geag deur die voorsitter van sodanige komitee of die uitvoerende burgemeester voorgestel te wees of, in sy of haar afwesigheid deur 'n lid van sodanige komitee of die burgemeesterskomitee wat deur hom of haar afgevaardig is om op te tree teen die tyd dat die speaker van die vergadering aandui dat sodanige voorstel oop is vir bespreking, en geen sodanige mosie hoef geskondeer te word nie, ook sal die voorsitter van

be thereby precluded from exercising his or her right to speak thereon.

- (2) The chairperson or Executive Mayor referred to in subsection (1), may, however, speak on the matter and reply but in replying he or she shall strictly confine himself or herself to answering previous speakers and shall not introduce any new matter into the debate.

Questions

38. (1) After any motion or amendment has been moved and seconded or at the conclusion of any speech thereon a member may ask any question relevant to such motion or amendment.
- (2) No supplementary questions may be asked except by the member asking the original question and then only in respect of matters arising out of the reply to such original question.
- (3) The speaker may not disallow any such question, provided that the member to whom such question is directed may either reply thereto forthwith or required that notice thereof be given in terms of section (34).

Motion of exigency

39. (1) A member may direct the attention of the Council to any matter which does not appear on the agenda and of which no previous notice has been given, by stating briefly the subject of the matter and without comment thereon moving "that the motion to which attention has been directed be considered forthwith as a matter of exigency".
- (2) Such motion is herein referred to as a motion of exigency.
- (3) If such motion is seconded and carried by a majority of two thirds of the members present, the mover shall be permitted without notice to bring the matter under consideration by way of motion or question.

Motions of course

40. (1) In addition to those provided for elsewhere in these rules, the following shall be regarded as motions of course—
- (i) that any report referred to in the agenda be noted, adopted, acted upon or referred back;
- (ii) that any document before the Council be acted upon in the manner specified in the motion;
- (iii) that action be taken in regard to any item submitted for consideration in the manner specified in the motion.
- (2) Any motion of course as stipulated above and elsewhere in these rules, shall be subject to section 15 hereof.

Points of order

41. A member may raise a point of order to call attention to a departure from these rules by stating the particular rule such member relies on, whereupon such member shall immediately be heard.

Points of explanation

42. The Speaker may allow a member to raise a point of explanation provided that such explanation shall be confined to some material part of the debate which may have been misunderstood.

Withdrawal of motion, amendment or question

43. (1) A motion or amendment may without debate and with the permission of the seconder and council, be withdrawn by the mover.

sodanige komitee of die uitvoerende burgemeester nie daarvan uitgesluit word om hulle reg om te praat, uit te oefen nie.

- (2) Die voorsitter of uitvoerende burgemeester na wie in subartikel (1) verwys is, mag egter oor die aangeleentheid praat en repliek lewer, maar in sy of haar repliek moet hy hom of sy haar streng bepaal by antwoorde aan vorige sprekers en mag hy of sy geen nuwe aangeleentheid in die debat invoer nie.

Vrae

38. (1) Nadat enige mosie of amendement voorgestel en gesekondeer is of na afhandeling van enige toespraak daarvoor kan 'n lid enige vraag stel wat tersaaklik is vir sodanige mosie of amendement.
- (2) Geen aanvullende vrae mag gestel word nie behalwe deur die lid wat die oorspronklike vraag gestel het en dan net ten opsigte van aangeleenthede voortspruitend uit die antwoord op sodanige oorspronklike vraag.
- (3) Die speaker mag geen sodanige vraag weier nie; met dien verstande dat raadslede aan wie sodanige vraag gerig is, onverwyld daarop kan antwoord of kan vereis dat kennis daarvan ingevolge artikel 34 gegee word.

Dringende mosie

39. (1) 'n Raadslid kan die aandag van die raad vestig op enige aangeleentheid wat nie op die sakelys verskyn nie en waarvan daar nie vooraf kennis gegee is nie, deur kortliks die onderwerp van die aangeleentheid te meld en sonder kommentaar daarop voor te stel "dat die mosie waarop die aandag gevestig is, onverwyld oorweeg word as 'n kwessie van dringendheid".
- (2) Sodanige mosie word hierin 'n dringende mosie genoem.
- (3) Indien sodanige mosie gesekondeer word en aangeneem word deur 'n meerderheid van twee derdes van die raadslede teenwoordig, moet die voorsteller toegelaat word om die aangeleentheid sonder kennis deur middel van 'n mosie of vraag tot oorweging te bring.

Mosies van orde

40. (1) Benewens die mosies waarvoor elders in hierdie reëls voorsiening gemaak word, word die volgende as mosies van orde beskou—
- (i) dat daar kennis geneem word van enige verslag in die sakelys vermeld, of dat dit aangeneem of terugverwys word of dat daar aan die verslag uitvoering gegee word;
- (ii) dat daar uitvoering gegee word aan enige dokument voor die raad op die wyse in die mosie vermeld;
- (iii) dat stappe geneem word met betrekking tot enige item wat vir oorweging voorgelê is, op die wyse in die mosie vermeld.
- (2) Enige mosie soos hierbo of elders in hierdie regulasies gestipuleer, sal onderhorig wees aan artikel 15 hiervan.

Punt van orde

41. 'n Raadslid kan 'n punt van orde opper om die aandag te vestig op 'n afwyking van hierdie reëls deur die bepaalde reël te noem waarop sodanige raadslid hom of haar beroep, waarna sodanige raadslid onmiddellik gehoor verleen moet word.

Punt van verduideliking

42. Die speaker kan 'n raadslid toelaat om 'n punt van verduideliking te opper; met dien verstande dat sodanige verduideliking beperk moet word tot 'n wesenlike deel van die debat wat moontlik misverstaan is.

Terugtrekking van mosie, wysiging of vraag

43. (1) 'n Mosie of wysiging kan sonder bespreking en met die toestemming van die sekondant en die raad deur die voorsteller teruggetrek word.

(2) A member may not speak on such motion or amendment after Council has agreed to the withdrawal of such motion.

(3) A question may be withdrawn by the member intending to put it.

Speaker's ruling on points of order and explanation

44. (1) The ruling of the Speaker on a point of order or an explanation shall be final and not open to discussion.

(2) The ruling of the Speaker on any point of order raised as to the interpretation of these rules shall be entered in the minutes.

Order of debate

45. When a matter is under debate at any meeting of Council, no further motion shall during such discussion be received except the following—

- (a) that the motion be amended;
- (b) that the consideration of the matter be postponed;
- (c) that the public and the media be excluded;
- (d) that the public and the media be readmitted;
- (e) that council do now adjourn;
- (f) that council adjourn for a specified time;
- (g) that the debate be adjourned;
- (h) that the matter be put to the vote;
- (i) that council proceed to the next business.

Amendment of motion

46. (1) Every amendment shall be relevant to the motion on which it is moved.

(2) An amendment shall, if required by the Speaker, be in writing, signed by the mover and handed to the Speaker and such amendment shall be read before being moved.

(3) An amendment shall not be discussed or put to the Council until it has been seconded.

(4) If there are more than one amendment to a motion the amendment last proposed shall be put to the vote first and if carried the matter shall be resolved accordingly.

(5) If the amendment last proposed is rejected the amendment proposed immediately prior to the last amendment shall be put to the vote.

(6) No further amendment shall be moved to a motion or amendment after the Speaker has commenced to take the vote upon such motion or amendment.

Postponement of consideration of the matter

47. (1) A member may at the conclusion of a speech move that the consideration of the matter be postponed to a fixed or undetermined date.

(2) Such motion must be seconded but need not be in writing, provided that the seconder shall not be permitted to speak. The mover shall be permitted to speak to the motion for a period not exceeding five minutes and the seconder shall not speak for seconding the motion.

(3) Upon such motion being made the mover of the matter under

(2) 'n Raadslid mag nie oor sodanige mosie of wysiging praat nadat die raad tot die terugtrekking van sodanige mosie ingestem het nie.

(3) 'n Vraag kan teruggetrek word deur die raadslid wat dit wou gestel het.

Speaker se beslissing oor punte van orde en verduideliking

44. (1) Die beslissing van die speaker oor 'n punt van orde of verduideliking is finaal en nie oop vir bespreking nie.

(2) Die beslissing van die speaker oor 'n punt van orde wat oor die vertolking van hierdie reëls geopper is, moet in die notule aangeteken word.

Volgorde van bespreking

45. Wanneer 'n mosie onder bespreking is op enige vergadering van die raad, mag geen verdere mosie ontvang word nie, uitgesonderd die volgende:

- (a) dat die mosie gewysig word;
- (b) dat die oorweging van die aangeleentheid uitgestel word;
- (c) dat die publiek en die media uitgesluit word;
- (d) dat die publiek en die media weer toegelaat word;
- (e) dat die raad nou verdaag;
- (f) dat die raad vir 'n bepaalde tyd verdaag;
- (g) dat die debat verdaag word;
- (h) dat die aangeleentheid tot stemming gebring word;
- (i) dat die raad na die volgende saak oorgaan.

Wysiging van mosie

46. (1) Elke wysiging moet tersaaklik wees vir die mosie waarop dit voorgestel word.

(2) 'n Wysiging moet, indien die speaker dit verlang, skriftelik en deur die voorsteller onderteken wees en aan die speaker oorhandig word en sodanige wysiging moet gelees word voordat dit voorgestel word.

(3) 'n Wysiging mag nie bespreek of aan die raad gestel word voordat dit gesekondeer is nie.

(4) As daar meer as een wysiging op 'n mosie is, word die wysiging wat laaste ingedien is, eerste tot stemming gebring, en as dit aangeneem word, word die aangeleentheid dienooreenkomstig afgehandel.

(5) Indien die wysiging wat laaste ingedien is, verwerp word, word die wysiging wat onmiddellik voor die laaste wysiging ingedien is, tot stemming gebring.

(6) Geen verdere wysiging op 'n mosie of wysiging mag ingedien word nadat die speaker begin het om sodanige mosie of wysiging tot stemming te bring nie.

Oorweging van die aangeleentheid uitgestel

47. (1) 'n Raadslid kan aan die einde van 'n toespraak voorstel dat die oorweging van die aangeleentheid uitgestel word tot 'n bepaalde of onbepaalde datum.

(2) Sodanige mosie moet gesekondeer word maar dit hoef nie skriftelik te wees nie; met dien verstande dat die sekondant nie toegelaat mag word om te praat nie. Die voorsteller moet toegelaat word om vir 'n tydperk van hoogstens vyf minute oor die mosie te praat, en die sekondant mag nie praat nie, behalwe om die mosie te sekondeer.

(3) Wanneer so 'n mosie voorgestel word, kan die voorsteller van

debate may (without prejudice to his or her ultimate right of reply if the motion that the matter be postponed be not carried) be heard in reply for five minutes, after which the motion shall be put without further debate.

- (4) If the motion is carried, the matter shall be placed first on the agenda of matters to be considered at the meeting to which it has been postponed, provided that sections 5(2) and (3) shall not apply to such matter.

Adjournment of council to another date

48. (1) A member who has not already participated in the debate on the matter then before the meeting may at any time except during the course of a speech by another member or while a vote is being taken move "that the council do now adjourn to another date".
- (2) Such motion must be seconded but need not be in writing.
- (3) The mover shall be permitted to speak to the motion for a period not exceeding five minutes but the seconder shall not speak except for seconding the motion.
- (4) If the motion is carried the council shall forthwith adjourn; provided that the Speaker may direct that the meeting proceed first to dispose of business other than opposed business.
- (5) If the motion is not carried the Speaker shall not accept another such motion until the period of half an hour has elapsed.
- (6) Save as is provided in subsection (3), no discussion on such motion shall be permitted, except that a member who has first indicated his or her opposition to such motion, may speak in opposition of the motion for not more than five minutes.
- (7) No amendment to such motion may be moved except in relation to the period of adjournment.
- (8) If a motion to adjourn a meeting has been carried during a debate and prior to the conclusion thereof, then upon consideration of the matter forming the subject of such debate at the adjourned meeting the member who moved the adjournment shall be entitled to speak first.
- (9) No business shall be transacted at an adjourned meeting except such business set out in the agenda for the meeting which is adjourned.

Adjournment of council for a specified time

49. (1) A member may at any time except during the course of a speech by another member or while a vote is being taken move "that the Council now adjourn for a specified time, up to one hour".
- (2) Such motion need not be in writing.
- (3) If the motion is carried the Council shall forthwith adjourn for the specified time.
- (4) The Speaker may limit the number of such motions.

Adjournment of debate

50. (1) A member who has not yet participated in the debate then before Council, may at the conclusion of any speech move that the debate be adjourned.
- (2) Such motion must be seconded but need not be in writing.
- (3) The mover of such motion may speak to it for five minutes, but the seconder may not speak beyond formally seconding it.
- (4) Save as is provided in subsection (3) no discussion may be

die aangeleentheid onder bespreking (sonder benadeling van sy of haar uiteindelijke reg op repliek indien die mosie dat die aangeleentheid uitgestel word, nie aanvaar word nie) vyf minute lank repliek lewer, waarna die mosie sonder verdere bespreking tot stemming gebring word.

- (4) Indien die mosie aanvaar word, moet die aangeleentheid eerste geplaas word op die sakelys van aangeleenthede wat oorweeg moet word op die vergadering waartoe dit uitgestel is; met dien verstande dat artikel 5(2) en (3) nie op sodanige aangeleentheid van toepassing is nie.

Verdaging van die raad nou tot 'n ander datum

48. (1) 'n Raadslid wat nog nie aan die bespreking oor die aangeleentheid wat dan voor die vergadering is, deelgeneem het nie, kan te eniger tyd, uitgesonderd in die loop van 'n toespraak deur 'n ander raadslid of terwyl daar gestem word, voorstel "dat die raad nou tot 'n ander datum verdaag".
- (2) Sodanige mosie moet gesekondeer word maar hoef nie skriftelik te wees nie.
- (3) Die voorsteller word toegelaat om vir 'n tydperk van hoogstens vyf minute oor die mosie te praat, maar die sekondant mag nie praat nie, behalwe om die mosie te sekondeer.
- (4) Indien die mosie aanvaar word, moet die raad onverwyld verdaag; met dien verstande dat die speaker kan gelas dat die vergadering voortgaan om eers onbestrede sake af te handel.
- (5) Indien die mosie nie aanvaar word nie, mag die speaker nie nog so 'n mosie aanvaar nie totdat 'n halfuur verstryk het.
- (6) Uitgesonderd soos in subartikel (3) bepaal, mag geen bespreking oor sodanige mosie toegelaat word nie, behalwe dat 'n raadslid wat dit eerste aangedui het, hoogstens vyf minute lank teen die mosie kan praat.
- (7) Geen amendement op sodanige mosie mag voorgestel word nie uitgesonderd met betrekking tot die tydperk van verdaging.
- (8) Indien 'n mosie om 'n vergadering te verdaag, aanvaar is gedurende 'n debat en voor die afhandeling daarvan, is die raadslid wat die verdaging voorgestel het, geregtig om eerste te praat na oorweging van die aangeleentheid wat die onderwerp van sodanige bespreking op die verdaagde vergadering sal wees.
- (9) Geen sake mag op 'n verdaagde vergadering afgehandel word nie, uitgesonderd die sake wat op die sakelys van die vergadering waarvan dit 'n verdaging is, verskyn.

Verdaging van die raad vir 'n bepaalde tyd

49. (1) 'n Raadslid kan te eniger tyd behalwe in die loop van 'n toespraak deur 'n ander raadslid of terwyl daar gestem word, voorstel "dat die raad nou vir 'n bepaalde tyd, tot een uur lank, verdaag".
- (2) Sodanige mosie hoef nie skriftelik te wees nie.
- (3) Indien die mosie aanvaar word, moet die raad onverwyld vir die bepaalde tyd verdaag.
- (4) Die speaker kan die aantal sodanige mosies beperk.

Verdaging van debat

50. (1) 'n Raadslid wat nog nie aan 'n debat deelgeneem het nie, kan aan die einde van enige toespraak voorstel dat die debat verdaag word.
- (2) Sodanige mosie moet gesekondeer word, maar hoef nie skriftelik te wees nie.
- (3) Die voorsteller van sodanige mosie kan vyf minute lank daarvoor praat, maar die sekondant mag nie praat nie, behalwe om dit formeel te sekondeer.
- (4) Uitgesonderd soos in subartikel (3) bepaal, mag geen

permitted on such motion except in relation to the period of adjournment and that the member who first indicated his or her opposition against such motion may speak in opposition thereto for five minutes.

- (5) If such motion is carried, the meeting proceeds to the next business on the agenda, and the discussion of the adjourned debate, unless otherwise resolved, is resumed at the next meeting.
- (6) On the resumption of the adjourned debate the member who moved the adjournment is entitled to speak first.
- (7) If the motion is not carried the Speaker shall not accept another such motion until half an hour has elapsed.
- (8) A member may not move or second more than one motion for the adjournment of the debate during the course of that debate.

Voting on a matter

51. (1) A member who has not yet participated in the debate on the matter then before Council, may at the conclusion of any speech, move that the matter be now put to the vote.
- (2) Subject to the provisions of subsection (3), no motion put in terms of subsection (1) shall be open to discussion.
- (3) The mover of a matter under discussion may, when a motion has been put in terms of subsection (1), speak on such motion for not more than five minutes, whereupon the said motion shall be put to the vote without any further discussion.

Removal of matter from the agenda

52. (1) A member who has not yet participated in the debate on the matter then before Council, may during such debate at the conclusion of any speech, move that the matter be removed from the agenda.
- (2) Subject to the provisions of subsection (3), no motion put in terms of subsection (1) shall be open to discussion.
- (3) The mover of a matter under discussion may, when a motion has been put in terms of subsection (1), speak on such motion for not more than five minutes, whereupon the said motion shall be put to the vote without any further discussion.
- (4) If such a motion is carried, the matter under discussion shall not be further pursued.

PART 8: REPEAL OF BY-LAWS

Repeal of by-laws

53. The by-laws listed in the schedule hereto are hereby repealed to the extent indicated in the third column thereof.

SCHEDULE

BY-LAWS OF THE FORMER MUNICIPALITY OF PAARL		
PN No.	Short title	Extent of repeal
187/1947	Rules of Order	The whole
BY-LAWS OF THE FORMER MUNICIPALITY OF WELLINGTON		
973/1988	Procedures at Meetings	The whole
BY-LAWS OF THE FORMER MUNICIPALITY OF TULBAGH		
1027/1971	Procedures at Meetings	The whole

bespreking oor sodanige mosie toegelaat word nie, behalwe in verband met die tydperk van verdaging en dat die raadslid wat eerste in sy of haar sitplek op die been kom vir dié doel, vyf minute lank daarteen mag praat.

- (5) Indien sodanige mosie aanvaar word, gaan die vergadering oor na die volgende saak op die sakelys, en die bespreking van die verdaagde debat word op die volgende vergadering hervat, tensy anders besluit word.
- (6) Met die hervatting van die verdaagde debat is die raadslid wat die verdaging voorgestel het, geregtig om eerste te praat.
- (7) Indien die mosie nie aanvaar word nie, mag die speaker nie nog so 'n mosie aanvaar nie totdat 'n halfuur verstryk het.
- (8) 'n Raadslid mag nie meer as een mosie vir die verdaging van die debat in die loop van daardie debat voorstel of sekondeer nie.

Aangeleentheid word tot stemming gebring

51. (1) 'n Raadslid wat nog nie aan die debat oor 'n aangeleentheid deelgeneem het nie, kan in die loop van sodanige debat, aan die einde van enige toespraak, voorstel dat die aangeleentheid nou tot stemming gebring word.
- (2) Behoudens die bepalings van subartikel (3) is geen mosie wat ingevolge subartikel (1) voorgestel is, oop vir bespreking nie.
- (3) Die voorsteller van 'n aangeleentheid onder bespreking kan, wanneer 'n mosie ingevolge subartikel (1) voorgestel is, hoogstens vyf minute lank oor sodanige mosie praat, waarna genoemde mosie sonder enige verdere bespreking tot stemming gebring word.

Verwydering van aangeleentheid van die sakelys

52. (1) 'n Lid wat nog nie aan die debat oor 'n aangeleentheid deelgeneem het nie, kan in die loop van sodanige debat, aan die einde van enige toespraak, voorstel dat die aangeleentheid van die sakelys verwyder word.
- (2) Behoudens die bepalings van subartikel (3) is geen mosie wat ingevolge subartikel (1) voorgestel is, oop vir bespreking nie.
- (3) Die voorsteller van 'n aangeleentheid onder bespreking kan, wanneer 'n mosie ingevolge subartikel (1) voorgestel is, hoogstens vyf minute lank oor sodanige mosie praat, waarna genoemde mosie sonder enige verdere bespreking tot stemming gebring word.
- (4) Indien sodanige mosie aanvaar word, word die aangeleentheid onder bespreking nie verder bespreek nie.

DEEL 8: HERROEPING VAN VERORDENINGE

Herroeping van verordeninge

53. Die verordeninge gelys in die bylae hierby word hiermee herroep in die mate aangedui in die derde kolom daarvan.

BYLAE

VERORDENINGE VAN DIE VOORMALIGE MUNISIPALITEIT VAN PAARL		
PK Nr	Kort titel	Mate waarin herroep
187/1947	Ordereëls	Die geheel
VERORDENINGE VAN DIE VOORMALIGE MUNISIPALITEIT VAN WELLINGTON		
973/1988	Prosedures by Vergaderings	Die geheel
VERORDENINGE VAN DIE VOORMALIGE MUNISIPALITEIT VAN TULBAGH		
1027/1971	Prosedures by Vergaderings	Die geheel